

DOMENY i DOMENGE

Domeny: Veïnat del mun. de St. Gregori (Gironès), situat a l'esquerra del Ter entre aquest poble i Sta. Eugènia de Ter. Antigament s'anomenà també *Parets-rufi*: *Pietes Rufini* 844, 898, 922, 1002, *Pietes Rufino* 1245, 1362, 1379 (Alsius, *Nomencl.*, 187).

DOC. ANT. *villare Dominicum* 922, *Domeni* 1246, *vicinatus de Domeny* 1362 (Alsius, *Nomencl.*, 135).

HOMÒNIMS. ST. JAUME DELS DOMENYS,¹⁰ mun. del Baix Penedès nom canviat en *Domenys del Penedès* en els anys 1937.

Domenys, despoblat del terme d'Alforja (Baix Cp. Tarragona).

ETIM. Del ll. DOMĪNIUM ' propietat del senyor' ¹⁵ (E.T.C. I, 18; *DECat* III, 173B15-25, s. v. *dominar*).

Estudiarem en aquest mateix article d'altres derivats de ll. DOMINUS 'senyor, amo', que han deixat algun rastre toponímic. I especialment els descendents de DOMINICU 'dominical, senyorial': *Domenges*, NL freqüent sobretot cap al Maestrat, on hi ha el poble anomenat *Torre dels Domenges* (*Nomencl. SGuarner* o *d'En Domènec* (*AlcM*, s. v. *Domenge*); el *Clot del duménge* (1962) situat als afores d'Alcalà de Xivert (*DECat* III, 173b48-49, s. v. *dominar*); *Serrat d'En duménzà* a Cabestany (Rosselló) (1959; Ll. xxv, 111-12). *Mas doméniks* a Torà de Riubregós (Segarra) (1964; Ll. XLVI, 145-46); *Puigdomènec*, mas gran i antic en un serrat entre Castellterçol i Granera (Vallès Or.). Remarquem així mateix *Domenegal* < (VALLIS)³⁰ DOMINICĀLIS al terme d'Argelers (Rosselló), esmentat l'any 1292 en el Cpbr. d'Argelers (*Cerca* 1959, p. 39).¹ Ph. R.

¹ Sobre (*Do*)*mingo* < DOMINICUS en català, veg. *BDLC* VIII (1915), 241-44, i 262.

DOMÍ, Sant ~

Llogaret agregat al municipi de Freixenet de Segarra.

ETIM. Del NP llatí DOMĪTĪUS ben conegut (nom d'un emperador etc.), derivat del ll. *domitus*, part. de *domare*; amb tractament semiculte (cf. *SERVITIUM* > *servei*, ant. *serviy*). Més sobre la història i origen d'aquest nom a l'art. *Viladomiu*.

Donaire, V. *Binidonaire* (es Mercadal), vol. I, 126
Donfraga, V. *Fracà*
Donja, V. *Viladonja*
Donís, V. *Dionís*

La DONZELL

La Donzell o *Donzell d'Urgell*, poble de la comarca d'Urgell, agregat del municipi d'Àgramunt, a la serra de Montclar i la ribera del Sió.⁵⁵

PRON. MOD.: *donzél*, oït a Artesa de Segre i a La Sentiu per Casac. (c. 1920), i a Albesa per JCor., i *la donzél* a Cabanabona per JCor.¹

DOC. ANT. «*ipsa Guardia de ipso Ledoncell*» a.⁶⁰

1033 (*Est. Rom. I.E.C.* II, 94n); *lo doncel* a. 1190 (Miret, *TemplH*, 225); *castrum Ledoncel* a. 1196 (Miret, *TemplH*, 226); *Ledoncel* S. XII (en documents llegits a l'Arxiu de Solsona per JCor.); *Ladoncell* a. 1202 (Miret, *TemplH*, 209).

HOMÒNIMS. *La Donzell*, agregat de cases escampades de l'ajuntament de la Baronia de Rialb (Noguera).

ETIM. La documentació medieval més antiga que escriu *Ledoncel* etc., i la pronunciació moderna ben testimoniada (*La Donzell*) indiquen que l'ètimon deu ser un *LOTONICELLUM > *Ledonzell* > *La Donzell* (*DECat* VII, 284b56); segurament derivat —probable diminutiu— de LOTO, -ONIS 'lledó, lledoner' (*DECat* V, s. v.). Potser també els dos següents, que poden ser realment de *donzell* 'jove noble' (*DECat*, s. v. *dona*), o resultat d'una coincidència de les dues filiacions.

Donzell, partida de prats de la Vall d'Assua (Pallars Sobirà) (xxxiii, 174.25).

Cala Donzell, a l'illa de Cabrera (LI, 94.20).

Per a *Avenc Donzella*, veg. art. *Ditxós* (Font ~). J. F. C.

¹ Cal notar que J. Faus, que era notari de Guissona, escrivia *La Donzell* l'any 1906, en el *BDLC* III, 22.

Doriac, cogn. ross., V. *Oriac*
Dòries, *Les*, V. *Dòrria*

DORM, BENI—

Poble, castell i illot, a la costa valenciana de La Marina.

³⁵ PRON. MOD.: *benidòrm*, 1835, a Teulada i rodalia, i a Albaida etc. (J. G. M.); igual ho vaig sentir jo pertot el 1962 i 1963 (xxxv, 109 ss.). Gentilici: *benidorméros*, Teulada.

MENCIONS ANT. 1322: «castro et popla de *Benidorm*» A.C.A. (reg. 222, f° 108); 1325: id. en la carta de pob., p. p. Orts, en el seu treball monogràfic (III, 2) i en *El Arch.* VII, 340. Cf. Pere Orts, *Apuntes Históricas de Benidorm*, Alacant 1892, 265 pp. i Lz.Vargas, c. 1774, I, 47. Segons SSiv. el castell fou

⁴⁵ donat l'any 1322 per Bernat de Sarrià a l'infant Pere, comte de Ribagorça; segons una trad. cast., conservada a l'Arx. Mun. de la Vila Joiosa, seria «el castillo y el pueblo de *Benidorm*» (*El Arch.* IV, 319a); però és trad. tardana, datada de 1812. Tanmateix, durant molt de temps a penes hi devia haver poble, car no figura en el *Rept.* ni tan sols com alqueria.

⁵⁰ Manca també del tot en els 4 censos de moriscos del S. XVI, p. p. Lapeyre, i en el de 1609, de Reglà i Boronat; el que hi havia era només el castell, a la punta del fort promontori, i hi devia haver cases escampades de pescadors: els poblats del terme eren *Xirles*, *La Nucia* i *Polop*: eren moriscos, tots, en nombre de 50 cases, l'a. 1545 segons SSiv., i el «Beato», a fi de segle, deia que només hi anaven a viure el temps de la pesca. Diu Mateu i Llopis (*Pais Val.*, 86), que